فصل اول

کليات

۱-۱- مقدمه

۱-۲- موقعيت جغرافيائي و آب و هوائي

۱-۳- پيشينه مطالعات انجام شده

۱-۴- هدف و چگونگي انجام عمليات اکتشافي

۱-۱- مقدمه:

يكي از رئوس كلي و اساسي بخش اكتشافات معدني، شناخت پتانسيل ها و توان معدني در ورقه هاي ۱:۱۰۰۰۰۰ كشور و معرفي آنها جهت انجام مطالعات تفصيلي تر مي باشد. عليرغم اينكه كشور ما يك سرزمين غني از نظر مواد معدني است ولي بررسي هاي انجام شده در خصوص اكتشاف اين منابع در ابتداي راه است. بمنظور مطالعه و اكتشاف برخي از منابع مهم معدني، زون هاي ۲۰ گانه اكتشافي در سازمان زمين شناسي و اكتشافات معدني كشور تعيين شد. جهت معرفي نواحي اميد بخش معدني در هريك از زون هاي اكتشافي، اطلاعات مختلف زمين شناسي، ژئوشيمي، ژئوفيزيك هوائي و اطلاعات دورسنجي مورد استفاده قرار مي گيرد. اطلاعات ياد شده با يكديگر تلفيق شده و هدفهاي اكتشافي (target) مشخص مي شوند. بطور تجربي ثابت شده است، چنانچه در خصوص لايه هاي اطلاعاتي تلفيق مناسب صورت گيرد، نتايج حاصله اميدوار كننده خواهدبود. نتيجه اين عمل به معرفي يكسري مناطق محتمل براي كاني سازي بنام نواحي اميد بخش معدني منتهي خواهد شد. اين نقاط توسط زمين شناس اكتشافي روي زمين كنترل شده و در صورت وجود شواهدي دال بر وجود كاني سازي معدني، جهت مطالعات دقيق تر اكتشافي معرفي مي گردد.

ورقه ۱:۱۰۰۰۰۰ باينچوب در زون اكتشافي مريوان –مهاباد (زون شماره ۷) واقع شده است (شكل ۱-۱). عمليات اكتشافي در اين ورقه با استفاده از داده هاي زمين شناسي، ژئوشيميائي، ژئوفيزيك هوائي و دورسنجي و نيز اطلاعاتي كه از سازمان صنايع و معادن استان كردستان اخذ گرديده، بانجام رسيده است. گزارش حاضر ماحصل بررسي پتانسيل هاي معدني در ورقه مذكور با استفاده از داده هاي موجود مي باشد.

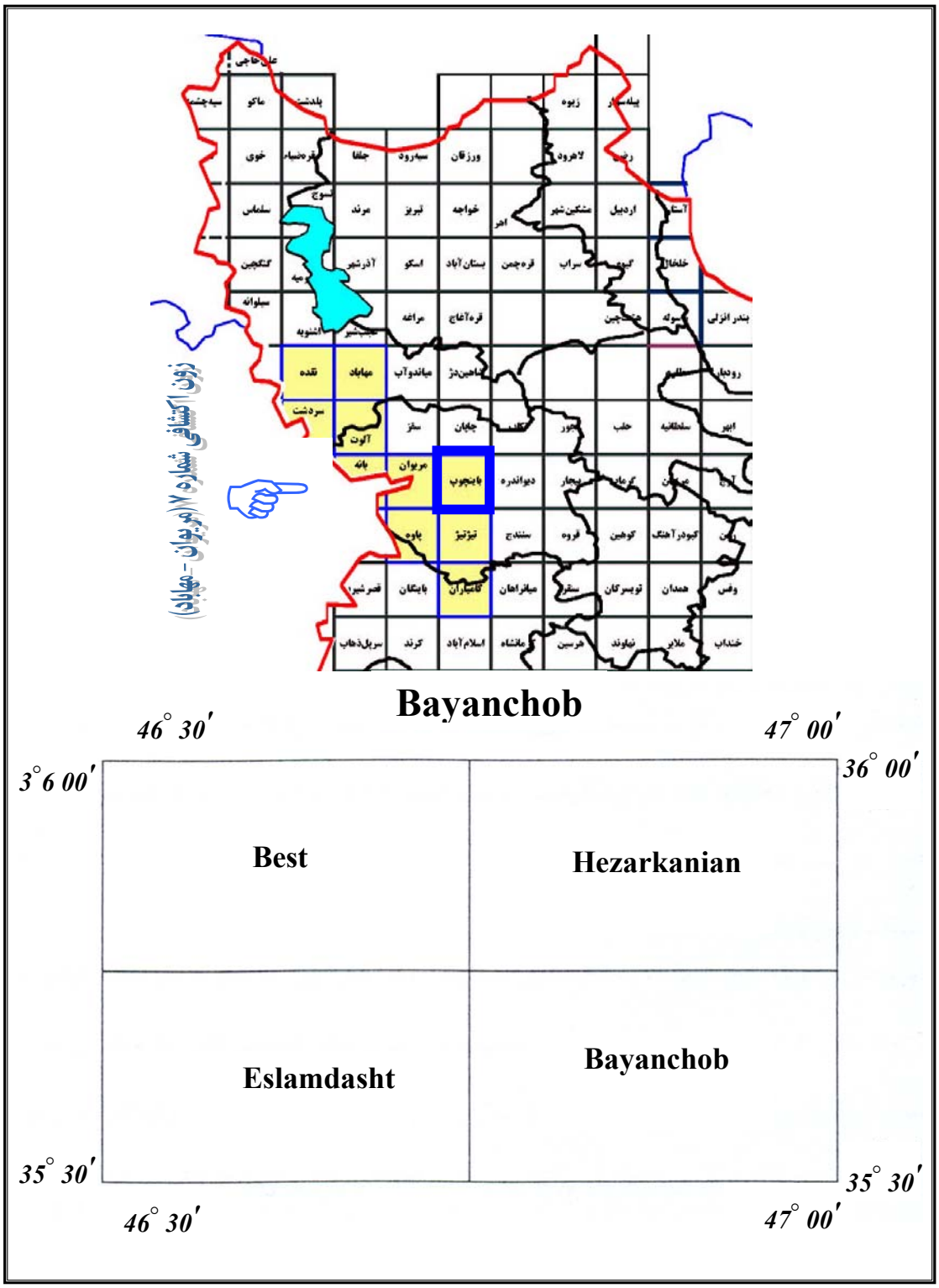

شکل ۱-۱: موقعیت زون اکتشافي مریوان – مهاباد ، ورقه باینچوب و برگه هاي توپوگرافي آن

۱-۲- موقعيت جغرافيائي و آب و هوائي:

منطقه مورد مطالعه در نيمه بالائي (سمت چپ) نقشه زمين شناسي ۱:۲۵۰۰۰۰ سنندج و در بين طول هاي خاوري°۴۶ تا ´ ۳۰ ° ۴۶ و عرض هاي شمالي ´ ۳۰ °۳۵ تا°۳۶ جاي گرفته است(شكل ۱-۲). اين ورقه نام خود را از روستاي باينچوب كه در ۲۹ كيلومتري شمال- شمال باختر شهر سنندج قرار دارد، گرفته است.

راههاي اصلي منطقه يكي راه ديواندره – سنندج است كه خارج از منطقه بوده و در شرق برگه واقع است و راه ديگر جاده سنندج – مريوان مي باشد كه خارج از منطقه بوده و در جنوب برگه واقع است. راههاي ارتباطي روستاهاي محدوده مورد مطالعه به جز در بخش باختري منطقه كه داراي كوه هاي مرتفع است، داراي وضعيت مطلوبي مي باشند. مهمترين و پر جمعيت ترين روستاهاي برگه باينچوب عبارتند از : روستاهاي بست، ابراهيم آباد و شريف آباد در شمال و شمال باختري برگه، هزاركانيان در مركز برگه، باينچوب در جنوب خاوري برگه و اسلام دشت در جنوب باختري برگه. نزديك ترين شهرستان به اين برگه، شهرستان ديواندره است كه در شمال خاوري محدوده اين برگه واقع شده است.

محدوده مورد مطالعه از نظر آب و هوائي داراي آب و هواي سرد و مرطوب مي باشد و در نواحي كوهستاني و دشت هاي مرتفع داراي آب و هواي معتدل بري با زمستانهاي بسيار سرد است. آب و هواي اين منطقه متاثر از توده هاي هواي مرطوب مديترانه اي است كه موجب بارندگي هاي موقت در بهار و ريزش برف در زمستان مي شود. جريان هاي آب و هوائي متأثر از اقيانوس اطلس و درياي مديترانه، كه عامل عمده ريزش جوي اين منطقه است، در عبور از كردستان و برخورد با ارتفاعات اين منطقه بخش قابل توجهي از رطوبت خود را به شكل باران و برف از دست مي دهند.

بلندترين كوه هاي اين منطقه، كوه چهل چشمه در بخش باختري محدوده با ارتفاع ۳۱۷۳ متر و كوه مسجد ميرزا در بخش مركزي با ارتفاع ۳۰۵۹ متر است و كم ترين نقطه در محدوده روستاي اسلام دشت با ارتفاع ۱۷۵۰ متر است.

بارندگي هاي نسبتا زياد در اين منطقه موجب گرديده كه اين منطقه از توانائي آبي نسبتا بالائي برخوردار بوده و بخش اعظم حوضه هاي آبريز رودخانه هاي زرينه رود و قزل اوزن در اين محدوده ديده مي شود. بخش اعظم منطقه تحت پوشش اين برگه، زير پوشش كشاورزي خصوصا گندم، جو و حبوبات قرار دارد. اغلب مردم اين منطقه اهل تسنن بوده وگويش آنها كردي است.

شكل ۱-۲: موقعيت جغرافيايي وراههاي دسترسي به ورقه ۱:۱۰۰۰۰۰ باينچوب

۱-۳- پیشینه مطالعات انجام شده:

تا کنون مطالعات زمین شناسي و معدني چنداني در اين ورقه انجام نگرفته و اطلاعات موجود منحصر بـه چنـد گزارش و نقشه به شرح زير مي باشد:

- نقشه و گزارش زمين شناسي ۱:۲۵۰۰۰۰ چهارگوش سنندج (زاهدي. م،۱۳۶۴)

- نقشه زمين شناسي ۱:۱۰۰۰۰۰ ورقه باينچوب (شاه پسندزاده. م- در دست چاپ).

- گـــزارش اكتشـــافات ژئوشـــيميائي سيســـتماتيك در محـــدوده ورقـــه ۱:۱۰۰۰۰۰ بـــاينچوب (شركت توسعه علوم زمين -۱۳۷۸).

- بررسي هاي دورسنجي در محدوده ورقه ۱:۱۰۰۰۰۰ باينچوب(ابوالمعالي، ش -۱۳۷۸).

- گـــزارش تهيـــه نقشـــه هـــاي مقـــدماتي پتانســـيل مـــواد معـــدني در گســـتره ورقـــه ۱:۱۰۰۰۰۰ بـــا ينچـــوب با بهره گيري از سيستمهاي اطلاعات جغرافيائي(صادقي،م – ۱۳۸۰).

- اكتشافات كاني سنگين در محدوده تازه آباد گلانه (شركت مهندسين مشاور كان جويان زاگرس- ۱۳۸۰).

- اكتشافات كاني سنگين در ناحيه خاور گوگجه(شركت مهندسين مشاور تهران پادير- ۱۳۸۰).

- نقشه هاي توپوگرافي ۱:۵۰۰۰۰۰ برگه هاي هزاركانيان، باينچوب، اسلام دشت و بست (سازمان جغرافيائي ارتش جغرافيائي ارتش جمهوري اسلامي ايران).

بمنظور شناسائي و معرفي مناطق اميدبخش معدني در ورقه باينچوب اطلاعات زمين شناسي، ژئوشيميائي، دورسنجي و ..... در ورقه باينچوب ملاك و پايه مطالعات حاضر قرار گرفت. در اين راستا و در مرحله مطالعات دفتري، بر اساس شواهد زمين شناسي و داده هاي ژئوشيميائي، دورسنجي و .....، محدوده هاي اميدبخش

معدني پيشنهاد شده، براي كنترل صحرائي تعيين و سپس مناطق مورد نظر و اولويت دار مورد بازديد قرار گرفت و نمونه هاي مشكوك به كاني سازي برداشت گرديد. در اين بررسي مجموعا ۲۵۲ نمونه أخذ و جهت مطالعات تكميلي به آزماشگاه هاي مربوطه ارسال شد(جدول پيوست).

عمليات معدنكاري در اين ورقه منحصر به يك معدن فعال باريت (شاه نشين)، يك معدن فعال پودر سنگ وچند كارگاه استخراج سنگ ساختماني مي باشد كه هم اكنون غير فعال مي باشند.

۱-۴- هدف و چگونگي انجام عمليات اكتشافي:

هدف از انجام اين پروژه شناسائي و معرفي نواحي اميدبخش معدني ورقه يكصدهزارم باينچوب بوده است. بدين منظور ابتدا در مرحله مطالعات دفتري، مدارك و گزارش هاي زمين شناسي و معدني ورقه جمع آوري و مورد مطالعه قرار گرفت. سپس مناطق اولويت دار و مستعدكانه زائي، جهت انجام پي جوئي هاي بعدي انتخاب گرديد. در مرحله عمليات صحرائي، مناطق مورد نظر و اولويت دار مورد بازديد قرار گرفت و در صورت لزوم نمونه هاي مشكوك به كاني سازي برداشت گرديد.

در راستاي پي جوئي مواد معدني اين ورقه، علاوه بر كنترل و بررسي نواحي اميدبخش معدني، واحدهاي سنگي موجود با ديدگاه زمين شناسي اقتصادي مورد مطالعه كلي قرار گرفته و احتمال حضور كانه زائي در واحدهاي ليتولوژيكي رخنمون يافته در محدوده نقشه بررسي شد. علاوه بر آن در اين بررسي، احتمال حضور مواد معدني در ارتباط با زون هاي دگرساني، گسل ها و بويژه پهنه هاي برشي (shear zones) و نيز حواشي توده هاي نفوذي مورد مطالعه قرار گرفت.

در اين بررسي مجموعا ۲۵۲ نمونه أخذ و جهت مطالعات تكميلي به آزماشگاه هاي مربوطه ارسال گرديد(جدول پيوست).

با توجه به موارد ياد شده، مقاطع و نواحي مختلفي از ورقه باينچوب، جهت بررسي و پي جوئي انتخاب و مورد بازديد قرار گرفت كه گزارش حاضر نتيجه بررسي هاي صحرائي و آزمايشگاهي اين نواحي را در بر دارد.